

แนวทางการบริหารจัดการขยะติดเชื้อ โรงพยาบาลเอกชน
กรณีศึกษา : โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ สระบุรี

วนิดา ธรรม์วรัญญา

อภินันทนาการ
ห้องสมุดคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขา วิชาเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาทรัพยากร
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

๒๗

๒ 171๒

๑543

๑.3

พ.ศ. 2543

ISBN 974-663-737-1

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

3937701 ENAT/M : สาขาวิชา : เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาทรัพยากร;

วท.ม. (เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาทรัพยากร)

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ / ขยะติดเชื้อ / โรงพยาบาลเอกชน

วนิดา ศรณัฏฐ์วัญญา : แนวทางการบริหารจัดการขยะติดเชื้อ โรงพยาบาลเอกชน กรณีศึกษา : โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ สระบุรี (GUIDELINES FOR INFECTIOUS WASTE MANAGEMENT IN PRIVATE HOSPITAL CASE STUDY: KASEMRAD SARABURI HOSPITAL) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ลัดดาวัลย์ ทองนพ, M.P.H., สมพงษ์ ชงไชย, วท.ม., สัญชัย สุทธิพันธ์วิหาร, วท.ม., อาริยา สัพพะเลข, วท.ม., ศศ.ม. 374 หน้า ISBN 974-663-737-1

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการขยะติดเชื้อ สำหรับโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ สระบุรี โดยศึกษาเปรียบเทียบสถานการณ์การบริหารจัดการขยะติดเชื้อมาตรฐานบูรณาการ (integrated standard criteria) โดยมีประเด็นการวิจัยดังนี้ 1) การวางนโยบายจัดการขยะติดเชื้อ 2) แผน/มาตรการ และการจัดทำคู่มือฯ 3) การจัดสรรบุคลากรฯ 4) การจัดสรรงบประมาณฯ 5) การให้ความรู้ฯ 6) การจัดซื้อจัดหา อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ฯ 7) การประสานงานฯ 8) การให้สวัสดิการคุ้มครองสุขภาพ 9) การติดตามและ ประเมินผลการปฏิบัติงานฯ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ร้อยละ (%) ค่ามัธยเลขคณิต (\bar{x}) แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับ เกณฑ์มาตรฐานบูรณาการ ที่ได้จากการรวบรวมแนวทางการบริหารจัดการขยะติดเชื้อของกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข ประเทศสหรัฐอเมริกา (U.S.A.) องค์การอนามัยโลก (WHO) และโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์ (ISO 14001) จากนั้นประเมินสถานการณ์การบริหารจัดการขยะติดเชื้อ โดยใช้เกณฑ์การกำหนดน้ำหนักคะแนนแต่ละ ประเด็นเป็น 4 ระดับ แล้วนำมาประมวลผลและวิเคราะห์เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการขยะติดเชื้อ สำหรับ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ สระบุรี

ผลการวิจัยสถานการณ์การบริหารจัดการขยะติดเชื้อโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ สระบุรี พบ อัตราการเกิด ขยะติดเชื้อสำหรับแผนกผู้ป่วยในเฉลี่ยเท่ากับ 0.848 กิโลกรัม/เตียง/วัน แผนกผู้ป่วยนอกเฉลี่ยเท่ากับ 0.016 กิโลกรัม/คน/วัน และมีแนวโน้มอัตราการเกิดขยะติดเชื้อทั้งหมดเฉลี่ยประมาณ 400 กิโลกรัม/วัน ประเภทของขยะ ติดเชื้อเรียงตามลำดับมากไปหาน้อย คือ ประเภทสำลี ก๊อช ผ้าทออย่างต่าง ๆ (ร้อยละ 85.86) ประเภทของมีคม(ร้อยละ 11.63) ประเภทวัสดุ ชาก ชิ้นส่วนอวัยวะต่าง ๆ(ร้อยละ 1.44) ประเภทเชื้อ อาหารเลี้ยงเชื้อ(ร้อยละ 0.69) และ ขยะที่มาจากห้องแยกผู้ป่วยติดเชื้อร้ายแรง(ร้อยละ 0.38) ตามลำดับ สำหรับผลการเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน บูรณาการ พบว่า มีการจัดการใกล้เคียงกับเกณฑ์มาตรฐานบูรณาการมากที่สุดถึงน้อยที่สุดตามลำดับดังนี้ คือ การ จัดสรรบุคลากรในการจัดการขยะติดเชื้อ (ร้อยละ 100) การจัดสรรงบประมาณฯ(ร้อยละ 91.66) การจัดซื้อจัดหา อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ฯ (ร้อยละ 75) แผน/มาตรการและการจัดทำคู่มือฯ (ร้อยละ 79.78) การให้ความรู้ฯ (ร้อย ละ 63.69) การวางนโยบายฯ (ร้อยละ 60.52) การให้สวัสดิการคุ้มครองสุขภาพ (ร้อยละ 33.33) การประสานงานฯ (ร้อยละ 31.25) การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานฯ (ร้อยละ 18.75) การวิจัยนี้ได้นำเสนอแนวทางการ บริหารจัดการขยะติดเชื้อ 3 แนวทาง ได้แก่ การปรับปรุง การปรับเปลี่ยน และ การปฏิรูป

3937701 ENAT/M : MAJOR: APPROPRIATE TECHNOLOGY FOR RESOURCE DEVELOPMENT;
M.Sc (APPROPRIATE TECHNOLOGY FOR RESOURCE DEVELOPMENT)
KEY WORDS : MANAGEMENT / INFECTIOUS WASTE / PRIVATE HOSPITAL
WANIDA SONWARANYA: GUIDELINES FOR INFECTIOUS WASTE
MANAGEMENT IN PRIVATE HOSPITAL CASE STUDY: KASEMRAD SARABURI HOSPITAL.
THESIS ADVISORS: LADDAWAN THONGNOP, M.P.H. SOMPONG- THONGCHAI, M.Sc.
SANCHAI SUTIPANWIHAN, M.Sc. AREEYA SAPPALEK, M.Sc., 374-P. ISBN 974-663-737-1

The objectives of this research were to study the existing situation and to recommend guidelines for infectious waste management in Kasemrad Saraburi Hospital. The infectious waste management system was analyzed for the following parameters : 1) policy; 2) planning and measurement; 3) personnel management; 4) budgeting; 5) training of the staff; 6) equipment required; 7) coordination; 8) personnel protection and welfare; and 9) follow up and evaluation performance of the staff. The methods used to collect data were surveillance; questionnaire, interview and observations. All data were analyzed using standard statistical algorithms like percentage(%), mean \bar{x} . The resulting information was compared with integrated standard criteria infectious waste management system derived from the combination of the infectious waste management of the World Health Organization (WHO), the Ministry of Public Health of Thailand, United states of America and ISO 14001 series of Environment Management System in Saint Louis Hospital. The comparison result led to guidelines for infectious waste management system for Kasemrad Saraburi Hospital.

The study showed that the generation rate of infectious waste was at 0.848 kg./bed/day (in patient unit) and 0.016 kg./person/day(out patient unit) and prospect of infectious waste was estimated at 400 kg./day. Type and amount of waste were found as; from the most to the least respectively; gauze and cotton, sharps, anatomical, culture and stocks of infectious agent, and isolation waste from highly infections patients. The comparison study showed that the present management fulfilled the integrated standard criteria at, from the most to least respectively: personnel management, budgeting, planning and measurement, equipment required, training of the staff members, policy, personnel protection and welfare, coordination and, follow up and evaluation performance of the staff members.

Based on the comparison findings, three recommended action plan guidelines were developed; namely: improving approach, re-engineering approach and reforming approach for infectious waste management system of Kasemrad Saraburi Hospital.